

**KARTELLERİN ORTAYA ÇIKARILMASI
AMACIYLA AKTİF İŞBİRLİĞİ YAPILMASINA
DAİR YÖNETMELİĞİN (PİŞMANLIK
YÖNETMELİĞİ) AÇIKLANMASINA İLİŞKİN
KILAVUZ**

Kabul Tarihi:17.4.2013 Karar Sayısı:13-23/325-RM(2)

**KARTELLERİN ORTAYA ÇIKARILMASI AMACIYLA AKTİF İŞBİRLİĞİ
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİĞİN AÇIKLANMASINA İLİŞKİN KILAVUZ**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
1. PİŞMANLIK YÖNETMELİĞİNİN KAPSAMI.....	3
2. PARA CEZASI VERİLMEMESİ VEYA VERİLECEK CEZALARDA İNDİRİM YAPILMASI.....	4
2.1. Para Cezası Verilmemesi	4
2.1.1. Önaraştırma Kararından Önceki Başvurularda Para Cezası Verilmemesi.....	4
2.1.2. Önaraştırma Kararından Sonraki Başvurularda Para Cezası Verilmemesi.....	5
2.2. Para Cezalarında İndirim	6
3. KOŞULLAR	9
3.1. Kartele Taraf Diğer Teşebbüs, Yönetici ve Çalışanlardan Bağımsız Başvuru	9
3.2. Bilgi ve Belge Sunulması.....	9
3.3. Bilgi ve Belgelerin Gizlenmemesi veya Ortadan Kaldırılmaması	10
3.4. Kartele Taraf Olunmaya Son Verilmesi	11
3.5. Başvurunun Gizli Tutulması	12
3.6. İşbirliğinin Sürdürülmesi	12
3.7. Diğer Teşebbüslerin İhlale Zorlanması Halinde Bağışlıktan Yararlanılamaması.....	13
4. USUL.....	14
4.1. Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi, Anonim Bilgi Talepleri, Resmi ve Farazi Başvuru	14
4.2. Başvuruda Bulunacaklara Süre Verilmesi	15
4.3. Bilgilerin Şifahi Olarak Sunulması.....	17
4.4. Başvuru Sonucunun Kısa Süre İçinde Öğrenilmesi.....	18
4.5. Soruşturmanın Tamamlanmasının Ardından Nihai Kararın Verilmesi	19
5. İLAVE İNDİRİM	21

KARTELLERİN ORTAYA ÇIKARILMASI AMACIYLA AKTİF İŞBİRLİĞİ YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİĞİN AÇIKLANMASINA İLİŞKİN KILAVUZ¹

GİRİŞ

(1) Şeffaflık ilkesinin bir gereği olarak yayımlanan bu Kılavuz, Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmeliğin (Pişmanlık Yönetmeliği veya Yönetmelik) yorum ve uygulanmasında öngörülebilirliği sağlamak, doğabilecek belirsizlikleri asgariye indirmek ve pişmanlık programından daha etkin bir şekilde yararlanmalarını temin için teşebbüslere yol gösterici olabilmek amacıyla hazırlanmıştır. Kurum, bağlayıcı nitelikleri gereği 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun (Kanun) ve Pişmanlık Yönetmeliği hükümleri mahfuz olmak üzere, pişmanlık programını, her bir somut olayın kendine has özelliğini de dikkate alarak bu Kılavuzda yapılan açıklamalar doğrultusunda uygulama çabasında olacaktır.

(2) Bilindiği üzere Kanunun 16. maddesinin altıncı fıkrasında, Kanuna aykırılığın ortaya çıkarılması amacıyla Rekabet Kurumu (Kurum)² ile aktif işbirliği yapanlara, işbirliğinin niteliği, etkinliği ve zamanlaması dikkate alınarak ve gerekçesi açık bir şekilde gösterilmek suretiyle 16. maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilen cezaların verilmeyebileceği (bağışıklık) veya bu fıkralara göre verilecek cezalarda indirim yapılabileceği düzenlenmiştir. Kanunun 16. maddesinin son fıkrasında, işbirliği halinde para cezasından bağışıklık veya indirim şartlarının, işbirliğine ilişkin usul ve esasların Rekabet Kurulunun (Kurul) çıkaracağı yönetmeliklerle belirleneceği hükme bağlanmıştır. Kanunun 27. maddesi ise, Kurula, Kanunun uygulanması ile ilgili olarak tebliğler çıkarmak ve gerekli düzenlemeleri yapmak görev ve yetkisini vermiştir.

(3) Bu düzenlemeler doğrultusunda Kurul tarafından kabul edilen Pişmanlık Yönetmeliği, 15.02.2009 tarih ve 27142 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 19.02.2009 tarihinde, Kurum internet sayfasında, Yönetmeliğin uygulanması için Kurul tarafından bir birimin görevlendirildiği ilan edilmiştir. Bu birime daha sonra Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi adı verilmiştir.

---

¹ Metinde “Pişmanlık Kılavuzu” ya da “Kılavuz” olarak adlandırılacaktır.

² Bu Kılavuzda kullanılan “Rekabet Kurumu (Kurum)” ifadesi, aksi belirtilmedikçe “Rekabet Kurulu (Kurul)”nu da kapsamaktadır.

(4) Pişmanlık Yönetmeliği, Kanunun 4. maddesinde yasaklanmış olan kartellerin ortaya çıkarılması amacıyla Kurumla aktif işbirliği yapan teşebbüsler ile teşebbüs yöneticileri ve çalışanlarına, aynı Kanunun 16. maddesinde belirtilen para cezalarının verilmemesine veya verilecek cezalarda indirim yapılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

(5) Karteller; fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemleri ifade etmektedir. En ciddi rekabet hukuku ihlali olduğu kabul edilen kartellerin yol açtığı fiyat artışı, müşterilerden kartel üyelerine bir gelir transferine neden olmaktadır. Fiyat artışı neticesinde, bazı kişilerin ilgili ürünü artık satın alamayarak, bu mal veya hizmetten mahrum kalması, kartellerin yol açtığı diğer bir zarardır. Ayrıca karteller, üyeleri üzerindeki maliyetleri düşürmek ve yenilikler yapmak yönündeki baskıları azaltmaktadır. Bu zararlar, başka iktisadi, sosyal, kültürel ve siyasal problemler de doğurmaktadır. Örneğin kartellerin sonucunda; etkinlik ortadan kalkmakta, girişimcilik azalmakta ve daha kaliteli ürünün, daha az fiyatla, daha çok kişi tarafından satın alınmaması gibi olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

(6) Diğer rekabet ihlallerine kıyasla, doğası gereği gizli olan kartellerin ortaya çıkarılması ve soruşturulması, karteğe taraf olanların Kurum ile işbirliği yapmamaları halinde zordur. Bu nedenle, kartellerin ortaya çıkarılması ve soruşturulması amacıyla, karteğe taraf olan diğer teşebbüsler ile bu teşebbüslerin yöneticileri ve çalışanlarından bağımsız olarak Kurum ile aktif işbirliği yapanlara ceza verilmemesi veya verilecek cezalarda indirim yapılması fayda sağlamaktadır.

(7) Kartellerin ortaya çıkarılması ve soruşturulmasını kolaylaştırmak üzere kabul edilen Pişmanlık Yönetmeliğinin bu amaca ulaşabilmesi için “şeffaflık” ve “başvuranlar/aktif işbirliği yapanlar lehine yorum” ilkeleri çerçevesinde uygulanması esastır.

(8) “Başvuranlar/aktif işbirliği yapanlar lehine yorum” ilkesi uyarınca, kartellerin ortaya çıkarılması ve soruşturulması amacıyla Kurum ile aktif işbirliği yapanlar, bu işbirliğini yapmayanlara göre dezavantajlı konuma düşmemelidir. Dolayısıyla, Pişmanlık Yönetmeliğinde açık bir düzenleme bulunmayan, tereddütlerin olduğu, yorum gerektiren durumlarda, başvuranlar/aktif işbirliği yapanlar lehine sonuca ulaşılması esastır.

1. PİŞMANLIK YÖNETMELİĞİNİN KAPSAMI

(9) Pişmanlık Yönetmeliğinin 1. maddesinde, amaç ve kapsam, “*Kanununun 4. maddesinde yasaklanmış olan kartellerin ortaya çıkarılması amacıyla Kurumla aktif işbirliği yapan teşebbüsler ile teşebbüs yöneticileri ve çalışanlarına, aynı Kanununun 16. maddesinde belirtilen para cezalarının verilmemesine veya verilecek cezalarda indirim yapılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek*” şeklinde belirlenmiştir.

(10) Yönetmeliğin 4, 5 ve 6. maddelerinden oluşan ikinci bölümünde temel olarak teşebbüslere para cezası verilmemesi veya verilecek cezalarda indirim yapılmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Keza Yönetmeliğin ikinci bölümü çerçevesinde, teşebbüslerin başvuru yapması halinde, başvuruda bulunan teşebbüslerin ihlalin varlığını kabul eden ve aktif işbirliğinde bulunan tüm yönetici ve çalışanları da kural olarak Yönetmelikten yararlanabilmektedir. Dolayısıyla teşebbüslerin, bağışıklıktan veya indirimden yararlanabilecek yönetici ve çalışanların listesini sunmaları gibi uygulamalara gerek bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, eski yönetici ve çalışanların da, teşebbüslerin yaptıkları başvurulardan yararlanmalarının önünde bir engel bulunmamaktadır.

(11) Yönetmeliğin 7, 8 ve 9. maddelerinden oluşan üçüncü bölümü ise, ihlalde belirleyici etkisi saptandığı için teşebbüs veya teşebbüs birliklerine verilen cezanın yüzde beşine kadar para cezası uygulanabilecek yönetici ve çalışanlara, para cezası verilmemesi veya verilecek cezalarda indirim yapılmasına ilişkin usul ve esaslar hakkındadır. Pişmanlık Yönetmeliğinin büyük ölçüde ikinci bölümündekine paralel hükümler içeren bu bölümünde, eski veya mevcut yönetici ve çalışanların, yöneticisi veya çalışanı olduğu teşebbüsten bağımsız olarak başvuruda bulunma durumu düzenlenmiştir.

(12) Kanununun 16. maddesinin altıncı fıkrası, aktif işbirliğinde bulunarak bağışıklıktan veya indirimlerden yararlanmak konusunda, gerek teşebbüsler arasında gerek yönetici ve çalışanların kendi aralarında gerekse de teşebbüslerle yönetici ve çalışanları arasında üçlü bir yarış başlatmıştır. Dolayısıyla Kurum nezdindeki her türlü temsil ilişkisinde ilgili kişi ve tarafların bu durumu göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Çünkü teşebbüs, yönetici veya çalışanların birbirleri aleyhinde verebilecekleri ifadelerle cezalardan bağışıklık veya indirim kazanabiliyor olmaları taraflar arasında bir menfaat çatışması doğurmaktadır. Buna

paralel olarak menfaat çatışmasının tespit edildiği durumlar, konuya ilişkin genel hükümler çerçevesinde Kurum tarafından ilgililere bildirilebilir.

2. PARA CEZASI VERİLMEMESİ VEYA VERİLECEK CEZALARDA İNDİRİM YAPILMASI

2.1. Para Cezası Verilmemesi

(13) Pişmanlık Yönetmeliğinde para cezası verilmemesine ilişkin düzenlemeler, 4. ve 7. maddelerde yer almaktadır. 4. madde, teşebbüslere ve bu teşebbüslerin yönetici ve çalışanlarına para cezası verilmemesine ilişkindir. 7. madde ise, yönetici ve çalışanların, yöneticisi veya çalışanı olduğu teşebbüsten bağımsız olarak başvuruda bulunmasına ilişkindir. Her bir maddenin birinci ve ikinci fıkralarında ceza verilmemesine ilişkin olarak, birinin varlığının öbürünü ortadan kaldıracağı iki alternatif durum düzenlenmekte; dolayısıyla nihai tahlilde ceza verilmemesine ilişkin olarak, birinin gerçekleşmesi halinde diğerlerinin gerçekleşme olasılığı kalmayan dört alternatif durum ortaya çıkmaktadır. Bu alternatifler aşağıda açıklanmaktadır.

2.1.1. Öneraştırma Kararından Önceki Başvurularda Para Cezası Verilmemesi

(14) Pişmanlık Yönetmeliğinin 4. ve 7. maddelerinin birinci fıkrasında, Kurulun öneraştırma yapmaya karar vermesinden önce, kartele taraf olan teşebbüsler ile bu teşebbüslerin yöneticileri ve çalışanlarından bağımsız bir şekilde, Yönetmeliğin 6. veya 9. maddesinde belirlenen bilgi ve belgeleri sunan ve koşulları yerine getiren ilk teşebbüse (ve bu teşebbüsün yönetici ve çalışanlarına) ya da teşebbüsten bağımsız başvuruda bulunan ilk yönetici veya çalışana para cezası verilmeyeceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla öneraştırma başlamadan ilk başvuruyu yapana, Yönetmeliğin 6. veya 9. maddesindeki koşulları yerine getirmesi halinde para cezası uygulanmayacaktır.

(15) Pişmanlık Yönetmeliğinin 4. ve 7. maddelerinin birinci fıkrasında başvuru sırasında rekabet otoritesinin elinde yerinde inceleme yapmaya karar vermesine yetecek delilin olmaması şeklinde bir koşula yer verilmemiş; Kurulun öneraştırma yapmaya karar

vermesinden önce başvuran ilk teşebbüs, yönetici veya çalışana para cezasından bağışıklık sağlanacağı düzenlenmiştir. Dolayısıyla Kurul, Kanunun 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmaya yetecek deliller bulunsa bile, “önaraştırma yapılmasına karar verilmesi” şeklinde açıkça belirlenen bir zamandan önce başvuru yapan ilk teşebbüs, yönetici veya çalışana, Yönetmeliğin 6. veya 9. maddesindeki koşulların yerine getirilmesi kaydıyla ceza vermeyecektir.

(16) Pişmanlık Yönetmeliğinde 4. ve 7. maddelerin birinci fıkrasında noktasal şekilde yerinde inceleme yapmaya yetecek bilgi ve belge sunulması şeklinde bir koşula da yer verilmemiş; “Yönetmeliğin 6. veya 9. maddesinde belirlenen bilgi ve belgelerin sunulması” ifadesiyle yetinilmiştir. Yönetmeliğin anılan maddelerinde istenen bilgi ve belgeler; başvuru konusu kartelin etkilediği ürünler, kartelin süresi, kartele taraf olan teşebbüslerin isimleri, kartelle ilişkili görüşmelerin tarihleri, yerleri, katılımcıları ve kartelle ilgili sahip olunan bilgi ve belgelerdir.

2.1.2. Önaraştırma Kararından Sonraki Başvurularda Para Cezası Verilmemesi

(17) Pişmanlık Yönetmeliğinin 4. ve 7. maddelerinin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme, Kurulun önaraştırma yapmaya karar vermesinden sonra yapılacak başvurulara da para cezasından bağışıklık sağlama imkanı getirmiştir.

(18) Anılan fıkralar kapsamında para cezası verilmemesi imkanından yararlanılabilmesi, öncelikle, Kurulun önaraştırma kararından önce yapılmış 4. veya 7. maddenin birinci fıkrası kapsamında bir başvurunun bulunmamasına bağlıdır. Çünkü böyle bir başvurunun varlığı, yalnızca o başvurunun sahibinin bağışıklıktan yararlanması sonucunu doğuracaktır.

(19) İkinci olarak, “önaraştırma kararından soruşturma raporunun tebliğine kadar” şeklinde belirlenen zaman diliminde, Yönetmeliğin 6. veya 9. maddesinde belirlenen bilgi ve belgeleri sunan ve koşulları yerine getiren ilk teşebbüse (ve bu teşebbüsün yönetici ve çalışanlarına) ya da teşebbüsten bağımsız başvuruda bulunan ilk yönetici veya çalışana para cezası verilmeyecektir. Dolayısıyla ikinci sırada ve devamında başvuranlar bağışıklıktan yararlanamayacaktır.

(20) Üçüncü olarak, başvurunun kabulü, Kurumun elinde Kanunun 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştıracak deliller bulunmamasına bağlıdır. Görüldüğü üzere, önaraştırma yapmaya karar verilmesinden önce yapılan başvurulardan farklı olarak burada bir takdir yetkisi bulunmaktadır. Ancak bu takdir yetkisi, Pişmanlık Yönetmeliğinde kartele ilişkin olarak 4. maddenin ihlal edildiği sonucuna ulaştıracak, güncel ve kendini suçlayıcı delillerin sunulması şeklinde bir ölçüt bulunmadığından, belirtilen ölçütün esas alındığı hukuk düzenlerine kıyasla daha dardır.

(21) Konu bağlamında ifade edilmesi gereken diğer bir husus ise, özellikle Kurulun önaraştırma yapmaya karar verdiği veya önaraştırmanın başladığı ilk dönemlerde başvuruda bulunanlara cezalardan bağışıklık sağlanması olasılığının, ilerleyen dönemlerde yapılacak başvurulara kıyasla yüksek olduğudur.

2.2. Para Cezalarında İndirim

(22) Pişmanlık Yönetmeliğinde para cezalarında indirimle ilişkin düzenlemeler, 5. ve 8. maddelerde yer almaktadır. Anılan maddelerde, Kurulun önaraştırma yapmaya karar vermesinden soruşturma raporunun tebliğine kadar, kartele taraf olan diğer teşebbüs, yönetici ve çalışanlardan bağımsız bir şekilde Yönetmeliğin 6. veya 9. maddesinde belirlenen bilgi ve belgeleri sunan ve koşulları yerine getiren, ancak 4. veya 7. maddedeki ceza verilmemesine ilişkin düzenlemeden yararlanamayanlara verilecek para cezalarının indirileceği hükme bağlanmıştır. Bu maddelerde esas itibariyle iki grup düzenlenmektedir.

(23) Birinci grupta, bir kartele ilişkin olarak Pişmanlık Yönetmeliği çerçevesinde başvuruyu, önaraştırma kararından sonra ilk sırada yapan ama Kurumun elinde Kanunun 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştıracak deliller bulunduğu için bağışıklıktan yararlanamayanlar yer almaktadır. Kurul, Pişmanlık Yönetmeliğinin 4. veya 7. maddesinin ikinci fıkrasından yararlanmak üzere yapılan başvurularda öncelikle bağışıklık değerlendirmesi yapacak; Kanunun 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştıracak deliller bulunduğu gerekçesiyle bağışıklık sağlanamayacağı sonucuna ulaşırsa, yapılan başvuruyu Yönetmeliğin 5. veya 8. maddesi kapsamında cezada indirim talebi olarak ele alacaktır. Dolayısıyla Pişmanlık Yönetmeliğinin 4. veya 7. maddesinin ikinci fıkrasından yararlanmak üzere yapılan başvurularda, Kurulun bu başvuruyu reddetmesi halinde, başvurunun Pişmanlık

Yönetmeliğinin 5. veya 8. maddesi kapsamında değerlendirilmesi istenmiyorsa keyfiyet açıkça belirtilmelidir.

(24) İkinci grupta ise, bir kartele ilişkin olarak Pişmanlık Yönetmeliği çerçevesinde başvuruyu ilk sırada yapmayanlar yer almaktadır. Daha açık bir ifadeyle, bir kartele ilişkin olarak Yönetmelik kapsamında başvuruyu ilk sırada yaptığı için 4. veya 7. madde çerçevesinde bağışıklıktan yararlanma imkanına kavuşan teşebbüs, yönetici veya çalışanın ardından aynı kartele ilişkin olarak Kurulun önaraştırma yapmaya karar vermesinden önce ya da sonra başvuru yapanlar, başvuru sıralarına göre para cezasından indirimde hak kazanacaktır.

(25) Başta başvuru konusu kartele taraf diğer teşebbüslerin ihlale zorlanması üzere, Yönetmeliğin 6. veya 9. maddesinin birinci fıkrasında belirlenen koşulların ihlal edildiği gerekçesiyle para cezasından bağışıklık yerine indirimden yararlanabileceklerin de bir grup teşkil ettiği söylenebilir. Ancak bu düzenleme Pişmanlık Yönetmeliğinin 5. ve 8. maddelerinde değil de, 6. ve 9. maddelerinde yapıldığı için konuya ilişkin açıklamalara “3. Koşullar” ve “4. Usul” başlıkları altında yer verilecektir.

(26) Pişmanlık Yönetmeliğinin 5. veya 8. maddesinden yararlanabilmek için, 6. veya 9. madde çerçevesinde “kartelin etkilediği ürünler, kartelin süresi, kartele taraf olan teşebbüslerin isimleri, kartelle ilişkili görüşmelerin tarihleri, yerleri, katılımcıları ve kartelle ilgili sahip olunan diğer bilgi ve belgeler” sunulmalıdır. Buna karşılık Kurumun elindeki mevcut delillere önemli ölçüde katma değer katacak delil sunmak şeklinde bir yükümlülük getirilmemiştir. Dolayısıyla Yönetmeliğin 6. veya 9. maddesindeki koşulların sağlandığı her durumda para cezalarında indirim yapılacaktır.

(27) Pişmanlık Yönetmeliğinin 5. maddesinin birinci fıkrasının bentlerinde, teşebbüslere verilecek para cezalarının, madde kapsamındaki ilk teşebbüs bakımından üçte bir ile yarısı arasında, ikinci teşebbüs bakımından dörtte bir ile üçte bir arasında, üçüncü ve devamındaki teşebbüsler bakımından ise altıda bir ile dörtte bir arasında indirileceği düzenlenmiştir.

(28) Pişmanlık Yönetmeliğinin 5. maddesinin birinci fıkrasının bentlerinde, teşebbüslerin ihlali kabul eden ve aktif işbirliğinde bulunan yöneticileri ve çalışanları bakımından da indirim oranları belirlenmiştir. Buna göre, madde kapsamındaki ilk teşebbüsün yöneticileri ve çalışanlarına üçte birden, ikinci teşebbüsün yöneticileri ve çalışanlarına dörtte

birden, üçüncü ve devamındaki teşebbüslerinkilere ise altıda birden az olmamak kaydıyla indirim yapılabileceği veya ceza verilmeyebileceği hükme bağlanmıştır. Yönetmeliğin teşebbüsten bağımsız başvuruda bulunan yönetici ve çalışanlara verilecek cezalarda indirim yapılmasına ilişkin 8. maddesinde yapılan düzenleme de benzer nitelik taşımaktadır.

(29) Pişmanlık Yönetmeliğinde yapılan bu düzenlemeyle, Kanununun 16. maddesi uyarınca teşebbüse verilen cezanın yüzde beşine kadar para cezası uygulanabilecek yönetici ve çalışanlara, ağır olması muhtemel bu cezalardan bağışıklık veya büyük oranda indirimler tanınacaktır. Ancak bunun karşılığında elde edilecek ispat gücü yüksek delillerle, kartele taraf olan teşebbüsler ile bu teşebbüslerin ihlalde belirleyici etkisi bulunan en üst düzey yönetici ve çalışanları ortaya çıkarılacaktır.

(30) Pişmanlık Yönetmeliğinin 5. ve 8. maddelerinin ikinci fıkrası uyarınca, sunulan deliller neticesinde, başta ihlalin süresinin uzaması olmak üzere herhangi bir nedenle para cezasının artırılması gerekirse, bu artıştan, ilgili delilleri ilk olarak sunan teşebbüs (ve bu teşebbüsün yönetici ve çalışanları) ya da teşebbüsten bağımsız başvuruda bulunan ilk yönetici veya çalışan etkilenmeyecek, artış yalnızca kartelin diğer üyeleri aleyhine sonuç doğuracaktır. Örneğin indirimden yararlanmak için başvuran bir teşebbüsün, yöneticinin veya çalışanın sunduğu bilgi ve belgeler neticesinde kartelin süresinin dört değil de altı yıl olduğu sonucuna ulaşırsa, Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik³ (Ceza Yönetmeliği)in 5. maddesi uyarınca kartel üyesi teşebbüsler için belirlenecek para cezasında yarısı oranında değil bir katı oranında artış yapılacaktır⁴. Ancak bu artıştan bilgi ve belgeyi ilk olarak sunan teşebbüs, yönetici veya çalışan etkilenmeyecek, indirime esas teşkil edecek cezanın hesaplanma sürecinde para cezası bir katı yerine yarısı oranında artırılabilecektir.

---

³ 15.02.2009 tarih ve 27142 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

⁴ Ceza Yönetmeliğinin 5. maddesi uyarınca temel para cezası hesaplanırken, karteller için esas alınan yıllık gayri safi gelirin yüzde ikisi ile yüzde dördü arasındaki oran, bir yıldan uzun, beş yıldan kısa süren ihlallerde yarısı oranında; beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında artırılabilmektedir.

3. KOŞULLAR

(31) Pişmanlık Yönetmeliğinde başvuruda bulunanlara para cezası verilmemesinin ve/veya verilecek cezalarda indirim yapılmasının koşulları esas itibariyle teşebbüsler (ve bu teşebbüslerin yönetici ve çalışanları) bakımından 6. maddede, teşebbüslerden bağımsız başvuruda bulunan yönetici veya çalışanlar bakımından ise 9. maddede düzenlenmiştir. Farklı maddelerde düzenlense de büyük ölçüde paralellik arz ettiğinden yedi başlık altında toplanabilecek bu koşulların yerine getirilip getirilmediğine ilişkin değerlendirmelerde “başvuranlar lehine yorum” ilkesi esas alınacaktır.

3.1. Kartele Taraf Diğer Teşebbüs, Yönetici ve Çalışanlardan Bağımsız Başvuru

(32) Pişmanlık Yönetmeliğinin 4. ve 7. maddelerinin birinci fıkrasında yer verilen ve daha sonra anılan maddelerin ikinci fıkraları ile para cezalarından indirimle ilişkin 5. ve 8. maddelerde de tekrar edilen, “rakiplerinden yahut kartele taraf olan diğer teşebbüs, yönetici ve çalışanlardan bağımsız şekilde” ifadesi çerçevesinde kartel üyelerinin birlikte başvuru yaparak Pişmanlık Yönetmeliğinden yararlanabilmeleri mümkün değildir. Çünkü kartel üyelerinin, kartelin dağılacağını anladıkları zaman pişmanlık programına topluca başvuruda bulunabilme imkanına sahip olmaları, kartelden istedikleri faydayı sağlamalarına, buna karşılık ceza almamalarına veya çok az ceza almalarına yol açarak, kartellerin kurulmasını ve sürdürülmesini kolaylaştırma riskini doğuracaktır.

3.2. Bilgi ve Belge Sunulması

(33) Pişmanlık Yönetmeliğinden yararlanmak üzere başvuranlar, 6. ve 9. maddelerin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, kartelle ilgili sahip olunan tüm bilgi ve belgeleri sunmalıdır⁵. Bu çerçevede, sahip olunması halinde sunulabilecek belgelere örnek olarak, kartelle ilişkili görüşmelerin ispatında kullanılacak faturalar, notlar, ajandalar, toplantı tutanakları, iç-dış yazışmalar, seyahat kayıtları, raporlar, çalışma metinleri, tablolar,

---

⁵ Kartelle ilgili sahip olunan tüm bilgi ve belgeleri içeren bir başvuru doğrudan yapılabileceği gibi, “4.2. Başvuruda Bulunacaklara Süre Verilmesi” başlığı altında açıklandığı üzere, Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin ikinci fıkrası uyarınca verilen süre içerisinde bilgi ve belgeleri tamamlamak üzere başvuru sırası da alınabilir.

elektronik kayıtlar, bilgisayar çıktıları, kredi kartı ekstreleri, telefon dökümleri gibi her türlü defter, evrak, bilgi ve sair vasıta sayılabilir. Benzer şekilde başvuruda bulunanlar, sahip oldukları bu tür belgelerin yanı sıra, kartelin etkilediği ürünler (örneğin, medikal gaz), kartelin süresi (örneğin, altı yıl), karteğe taraf olan teşebbüslerin isimleri (örneğin, A, B ve C teşebbüsleri), kartelle ilişkili görüşmelerin tarihleri, yerleri, katılımcıları (örneğin, ... tarihinde ... otelde yapılan kartel toplantısına A teşebbüsünden V, B teşebbüsünden Y ve C teşebbüsünden Z katıldı) gibi kartelle ilgili vakıf oldukları tüm bilgileri, yazılı veya Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme uyarınca şifahi olarak sunmalıdır.

(34) Başvuruda bulunanlar, 6. ve 9. maddelerin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “sahip olunan” ifadesi ile yine 6. ve 9. maddelerin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca, Kurulun soruşturmanın tamamlanmasından sonra vereceği nihai karara kadar herhangi bir şekilde yeni bilgi veya belgelere ulaşırsa bunları da sunmakla yükümlüdür. Ancak başvuruda bulunacaklara, kartelin diğer üyelerinde veya karteli organize etmek için kurulan paravan şirketlerde bulunan belgeleri sunmak gibi gerçekleştirilmesi kolay olmayan yükümlülükler getirilemeyecektir.

(35) Pişmanlık Yönetmeliğinde, kartelden etkilenen coğrafi bölge ve ticaretin hacmi, karteğe taraf olan diğer teşebbüslerin adresleri, pişmanlık başvurusunda bulunulan veya bulunulması planlanan diğer rekabet otoriteleri gibi bilgiler, istenenler arasında yer almamaktadır. Ancak bu tür bilgiler Kurum tarafından gerekli görülürse istenebilir; başvuruda bulunanlar da bunları, vakıf oldukları ölçüde sunmakla yükümlüdür.

3.3. Bilgi ve Belgelerin Gizlenmemesi veya Ortadan Kaldırılmaması

(36) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin birinci fıkrasının (b) bendinde, başvuru konusu kartelle ilgili bilgi ve belgelerin gizlenmemesi veya ortadan kaldırılmaması koşulu getirilmiştir. Bu düzenlemenin iki yönü bulunmaktadır.

(37) Düzenlemenin bilgi ve belgelerin gizlenmemesine ilişkin yönü, 6. ve 9. maddelerin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentleriyle birlikte, kartelle ilgili sahip olunan ve sahip olunacak tüm bilgi ve belgelerin Kuruma sunulması yükümlülüğünü pekiştirmektedir.

(38) Düzenlemenin ikinci yönü ise, belgelerin ortadan kaldırılmamasına ilişkin kısımdır. Pişmanlık başvurusunda bulunmaya niyetlenilmesinden ve bu niyet doğrultusunda hazırlıklara başlanmasından sonraki dönemde belgelerin ortadan kaldırılması, (b) bendinde düzenlenen koşulun ihlali anlamına gelecektir.

(39) Teşebbüslerin başvuruda bulunmasının ardından teşebbüs yönetici veya çalışanlarının bilgi ve belgeleri gizlemesi veya ortadan kaldırması durumunda ise Kurul, olayın münferit olup olmadığını ve teşebbüse atfedilip atfedilemeyeceğini değerlendirecektir. Bu çerçevede eylemi gerçekleştirenin üst düzey yönetici olması, eylemin üst düzey bir yöneticinin iradesiyle gerçekleştirilmesi, teşebbüsün eylemi engellemek için gerekli tedbirleri almaması, eylem öğrenildikten sonra Kuruma ivedilikle bilgi verilmemesi gibi hallerde, bilgi ve belgelerin gizlenmemesi veya ortadan kaldırılmaması koşulunun ihlal edildiği sonucuna ulaşabilecektir.

3.4. Kartele Taraf Olunmaya Son Verilmesi

(40) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin birinci fıkrasının (c) bendinde, görevli birim tarafından kartelin ortaya çıkarılmasını zorlaştıracak gerekçesiyle aksi belirtilmedikçe, başvuru konusu kartele taraf olunmaya son verilmesi gerektiği düzenlenmiştir.

(41) Pişmanlık Yönetmeliği kapsamında başvuruda bulunanların yerinde incelemeler yapılmadan kartel içindeki varlıklarına aniden son vermeleri, örneğin kartel toplantılarına katılmamaları, diğer kartel üyelerinin durumdan şüphelenmesine ve delilleri karartmasına yol açabilir. Bu nedenle istisnai hallerde pişmanlık başvurusunda bulunanlardan en azından yerinde incelemeler gerçekleştirilene kadar kartele devam etmeleri istenebilir. Bu yönde bir talepte bulunulursa, başvuruda bulunanların kartelin diğer üyeleriyle gerçekleştirilecek her türlü iletişimi derhal Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimine bildirmesi gerekmektedir.

3.5. Başvurunun Gizli Tutulması

(42) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, görevli birim tarafından aksi belirtilmedikçe, başvurunun soruşturma raporunun tebliğine kadar gizli tutulması gerektiği hükmü getirilmiştir.

(43) Bu düzenlemenin arkasında yatan saik; Pişmanlık Yönetmeliğinden yararlanmak üzere başvuruda bulunanların, soruşturma ile ilgili incelemeler tamamlanmaksızın başvurularını başta diğer kartel üyeleri olmak üzere kamuoyuna açıklamalarının delillerin karartılmasına imkan vermesidir. Bu nedenle soruşturma raporunun tebliği aşamasına kadar başvurunun gizli tutulması kuralı getirilmiş, ancak görevli birime bu kurala istisnalar tanıma yetkisi verilmiştir. Bu istisnaların örnekleri, pişmanlık başvurusu hakkında, soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde, diğer rekabet otoritelerine ve yasal olarak bu bilgiyi sağlamakla yükümlü oldukları kurum, kuruluş ve denetçilere bilgi verilmesidir.

(44) Teşebbüslerin başvuruda bulunduğu hallerde, teşebbüs yönetici veya çalışanlarının kartelin diğer üyelerini uyarması durumunda Kurul, belgelerin ortadan kaldırılmaması koşuluna benzer şekilde, olayın münferit olup olmadığını ve teşebbüse atfedilip atfedilemeyeceğini değerlendirecektir. Bu çerçevede eylemi gerçekleştirenin üst düzey yönetici olması, eylemin üst düzey bir yöneticinin iradesiyle gerçekleştirilmesi, teşebbüsün eylemi engellemek için gerekli tedbirleri almaması, eylem öğrenildikten sonra Kuruma ivedilikle bilgi verilmemesi gibi hallerde, koşulun ihlal edildiği sonucuna ulaşabilecektir.

(45) Kurum pişmanlık başvurusunda bulunanların kimliklerini soruşturma raporunun tebliğine kadar gizli tutabilir.

3.6. İşbirliğinin Sürdürülmesi

(46) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin birinci fıkrasının (d) bendinde, Kurulun soruşturmanın tamamlanmasından sonra vereceği nihai karara kadar aktif işbirliğinin sürdürülmesi yükümlülüğü getirilmiştir. Bu koşul çerçevesinde Yönetmeliğe başvuranlardan beklenenler arasında şunlar bulunmaktadır:

- a) 6. ve 9. maddelerin birinci fıkrasının (a) bendinin de bir gereği olarak, başvurunun ardından herhangi bir şekilde yeni bilgi ve belgelere ulaşırsa bunlar sunulmalıdır.
- b) Kurumun yetkilerini kullanarak ulaştığı yeni bilgi ve belgelerin açıklanması gibi yardım taleplerine cevap verilmelidir.
- c) Başvuruda bulunan teşebbüs ise, mümkünse eski yönetici ve çalışanları da dahil olmak üzere yönetici ve çalışanlarının açıklamalarına başvurma imkanı sağlamalıdır.
- d) Başvurunun ardından, açıkça veya zımnen, başta kartele taraf olunduğunun inkar edilmesi olmak üzere başvuru sırasında sunulan bilgi ve belgelerle çelişen açıklamalardan kaçınılmalıdır. Öte yandan bu yükümlülük ilgililerin Kanunda belirlenen usul dairesinde savunma yapmalarına engel değildir. Örneğin para cezalarının daha da indirilmesi amacıyla, hafifletici unsurları ispatlamak ve benzeri yöntemler kullanılarak savunma yapılabilir. Ancak başta kartele taraf olunduğunun inkar edilmesi olmak üzere başvuru sırasında sunulan bilgi ve belgelerle çelişen açıklamalardan kaçınılması gerektiği tekrar vurgulanmalıdır.

3.7. Diğer Teşebbüslerin İhlale Zorlanması Halinde Bağışıklıktan Yararlanılamaması

(47) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin beşinci ve altıncı fıkralarında, başvuruda bulunanın, kartele taraf olan diğer teşebbüsleri ihlale zorlamış olması halinde bağışıklıktan yararlanamayacağı düzenlenmiştir. Bu koşulun öncekilerden farklı bir fıkrada düzenlenmesi, yalnızca bağışıklığın koşulu olmasından kaynaklanmaktadır. Başka bir deyişle, Yönetmelikten yararlanmak üzere başvuruda bulunanlar, kartelin diğer üyelerini ihlale zorlamışlarsa, bağışıklık hakkını kaybetmekte ancak para cezalarından indirimden yararlanabilmektedir.

(48) Diğer teşebbüslerin ihlale zorlandığı sonucuna fiziksel şiddet veya piyasa dışına çıkartma olasılığı çok yüksek olan toplu boykot gibi ağır bir iktisadi baskının ya da bunlara ilişkin tehditlerin sağlam delillerle ortaya konulması halinde ulaşılabacaktır. Buna karşılık, örneğin, kartele tek başına ya da rakiplerle birlikte liderlik edilmesi, pazardaki en büyük

oyuncu olunması, kartele taraf olunmazsa fiyat savaşına girileceği tehdidinde bulunulması, karlılığı azaltacak şekilde fiyatların indirilmesi veya uzlaşmaya uymayanları cezalandırmak için mekanizmalar kullanılması, ihlale zorlamak şeklinde yorumlanmayacaktır.

4. USUL

(49) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. maddesinde teşebbüslere (ve bu teşebbüslerin yönetici ve çalışanlarına), 9. maddesinde ise teşebbüslerden bağımsız başvuruda bulunan yönetici veya çalışanlara para cezası verilmemesinin ve/veya verilecek cezalarda indirim yapılmasının usulü düzenlenmiştir. Farklı maddelerde düzenlenmiş olmasına rağmen büyük ölçüde paralellik arz eden bu usul kuralları beş başlık altında toplanabilir.

4.1. Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi, Anonim Bilgi Talepleri, Resmi ve Farazi Başvuru

(50) Pişmanlık Yönetmeliğinin 3. maddesinin (a) bendinde, görevli birim, Yönetmeliğin uygulanması için Kurul tarafından görevlendirilen ve Kurum internet sayfasında ilan edilen birim şeklinde tanımlanmıştır. Nitekim Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra, 19.02.2009 tarihinde, Kurum internet sayfasında, Yönetmeliğin uygulanması için Kurul tarafından bir birim oluşturulduğu ilan edilmiştir. Bu birime daha sonra Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi adı verilmiştir.

(51) Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi, diğer görevlerinin yanı sıra, Pişmanlık Yönetmeliğinde belirlenen görevleri yerine getirmekte ve konu hakkında bilgi almak isteyenlere cevap vermektedir. Bunun için Kurum internet sayfasında duyurulan telefon, faks, elektronik posta gibi iletişim kanallarından yararlanılabilir. Resmi bir başvuru yapılmadan önce Pişmanlık Yönetmeliğinden yararlanmak isteyenlerin söz konusu iletişim kanalları aracılığıyla Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimiyle irtibat kurmalarında fayda görülmektedir.

(52) Pişmanlık Yönetmeliğinden yararlanmak isteyenler kimliklerini gizleyerek Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimini arayabilir. Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi, Kurulun takdir hakkının saklı olduğunu belirterek muhataplarına, başvuruda bulunması

halinde bağışıklıktan veya indirimden yararlanıp yararlanamayacaklarına ilişkin bilgi verir. Bu bilginin verilebilmesi için, noktasal yerinde inceleme yapmaya ya da ihlalin varlığını ispata yetecek derecede bilgi ve belge sunulması gerekmemele birlikte, başvuruda bulunmak isteyenlerin, kartelin konusunu teşkil eden ürün ve pazarla ilgili olarak, konuya ilişkin değerlendirme yapılmasına imkan verecek kadar bilgi sunmaları gerekir. Değerlendirme yapılmasına imkan verecek bilgi düzeyi somut olayın şartlarına göre değişecektir.

(53) Pişmanlık Yönetmeliğinden yararlanmak için yapılan başvurular, ilgili veya temsilcisi tarafından yazılı olarak yapılır. Bu üst yazının ekinde şunlar yer alır:

- a) Kartelle ilgili sahip olunan tüm belgeler,
- b) Yazılı veya Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme uyarınca şifahi olarak sunulmak üzere kartelle ilgili sahip olunan tüm bilgiler,
- c) Başvurunun temsilci tarafından yapıldığı hallerde, temsilcinin yetkili olduğunu gösteren belgeler.

Başvurunun yapıldığı tarih ve saati belgeleyen bir yazı Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi tarafından başvuruda bulunana verilir.

4.2. Başvuruda Bulunacaklara Süre Verilmesi

(54) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin ikinci fıkrasında, sıra sistemi olarak da adlandırılan, başvuruda bulunacaklara, sunmaları istenen bilgi ve belgeleri tamamlayabilmeleri için süre verme imkanı tanınmıştır. Dolayısıyla Pişmanlık Yönetmeliğinden yararlanmak isteyenler gerekli tüm bilgi ve belgeleri içeren bir başvuruyu doğrudan yapabilecekleri gibi verilen süre içerisinde bilgi ve belgeleri tamamlamak üzere başvuru sırası da alabilirler.

(55) Bilgi ve belgelerin hazırlanabilmesi için süre tanınmasına ilişkin talep, ilgili veya temsilcisi tarafından yazılı olarak yapılır. Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi tarafından söz konusu sürenin verilebilmesi için, ilgililerin, kartelin etkilediği ürünlere, kartelin süresine ve karteğe taraf olan teşebbüslerin isimlerine ilişkin bilgileri sunması

gerekmektedir. Süre tanınabilmesi için gerekli bu bilgiler yazılı veya Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme uyarınca şifahi olarak sunulabilir. Süre tanınmasına ilişkin talebin yapıldığı tarih ve saati belgeleyen bir yazı Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi tarafından başvuruda bulunana verilir.

(56) Süre verilmesi yalnızca bağışıklık için yapılan başvurularla sınırlı değildir. Başka bir deyişle, Yönetmelikte, süre verilmesi imkanı indirim için yapılan başvuruları kapsayacak şekilde geniş tutulmuştur.

(57) Talepte bulunan herkese süre tanınması esastır. Ancak soruşturmanın çok geç bir aşamasında Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Biriminden başvurunun tamamlanabilmesi için süre istenmesi gibi durumlarda zaman kısıtından dolayı süre verilmeyebilir veya çok kısa bir süre verilebilir.

(58) Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi tarafından verilecek süre, her dosyanın özelliğine göre, olay bazında takdir edilecektir. Ancak bir aydan daha fazla süre verilmemesi esastır.

(59) Verilen süre, ilgililer tarafından, incelenecek binlerce belge, görüşülecek onlarca çalışan bulunduğu, dolayısıyla sürenin yetmediği gibi haklı gerekçeler gösterildiği hallerde uzatılabilir.

(60) Sürenin baştan uzun tutulması ya da sonradan uzatılması yönündeki taleplere, kartelin diğer üyelerine bilgi sızması ve soruşturmaların başarısını azaltacak tedbirler alınması olasılığını artıracığından ihtiyatla yaklaşılacaktır. Dolayısıyla süre ve süre uzatım taleplerine ilişkin yazılarda, talep edilen sürelerde başvuru sahibinin teşebbüs içerisinde hangi incelemeleri yapacağı, bu incelemeler için öngörülen sürenin neden gerekli olduğu, kartelin hala devam edip etmediği gibi bilgilerin detaylı olarak açıklanması fayda sağlayacaktır.

(61) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerindeki başvuruda bulunanlara para cezası verilmemesinin ve/veya verilecek cezalarda indirim yapılmasının koşulları, süre talebinde bulunanlar bakımından da geçerlidir. Dolayısıyla örneğin Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi tarafından aksi belirtilmedikçe, karteğe taraf olunmaya son verilmeli ve başvuru gizli tutulmalıdır. Bu nedenle bilgi ve belgelerin tamamlanması için verilen sürede

kartelin diğer üyeleriyle gerçekleştirilecek her türlü iletişimin derhal Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimine bildirilmesi gerekmektedir.

(62) Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi tarafından tanınan süre içerisinde bilgi ve belgelerin tamamlanması halinde, başvuru, sürenin verildiği gün yapılmış sayılacaktır.

(63) Öngörülen süre içerisinde bilgi ve belgelerin hazırlanamaması halinde, keyfiyet Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Birimi tarafından ilgiliye tebliğ edilir. İlgilinin daha sonraki bir tarihte başvuruda bulunması hala mümkündür; ancak başka başvuruların mevcudiyeti halinde, başvuru sırası sayesinde kazanılan haklar yitirilmiş olacaktır.

4.3. Bilgilerin Şifahi Olarak Sunulması

(64) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme uyarınca, kartelle ilgili sahip olunan bilgiler şifahi olarak sunulabilir. Bu bilgiler görevli meslek personeli tarafından yazılı hale getirildikten sonra ilgili veya temsilcisine teyit ettirilir. Söz konusu teyit işlemi, ilgili veya temsilcisinin, görevli meslek personeli tarafından hazırlanan tutanağı imzalamaları veya tutanağı okuyup kabul ettiklerinin elektronik araçlarla kayıt alınmasına imkan vermeleri suretiyle yapılır.

(65) Kartelle ilgili sahip olunan bilgilerin şifahi olarak sunulabilmesi imkanı gerek bağımsızlık gerekse de ceza indirimi için yapılan başvurularda kullanılabilir. Her iki durumda da ilgililerin şifahi sunum için gerekçe göstermesi gerekmemektedir.

(66) Haklarında soruşturma yürütülenler, ilgililer tarafından şifahi olarak verilen ve yazılı hale getirildikten sonra Kurum içi yazışma olarak saklanan bilgileri, delil olarak kullanılmaları halinde, soruşturma raporunun tebliğinden sonra Kurum bünyesinde inceleyebilir ancak mekanik veya elektronik araçlarla kopya alamaz.

(67) 18.04.2010 tarih ve 27556 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2010/3) uyarınca, haklarında soruşturma yürütülenler dışındakilerin, örneğin şikayetçilerin, pişmanlık başvurusu kapsamında sunulan bilgi ve belgelere ulaşması mümkün

değildir. Ayrıca haklarında soruşturma yürütülenler bu bilgi ve belgeleri yalnızca dosyayla ilgili olarak Kanun kapsamında yapılacak savunmalar ve idari yargıya başvurularda kullanabilir.

4.4. Başvuru Sonucunun Kısa Süre İçinde Öğrenilmesi

(68) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. ve 9. maddelerinin beşinci fıkrasında, başvurunun tamamlanmasını müteakip, ilgililere, “3. Koşullar” başlığı altında belirtilen koşullara bağlı olarak, ceza verilmemesi veya cezalarda indirim yapılması hususunun Kurul tarafından karara bağlanarak başvuruda bulunana tebliğ edileceği düzenlenmiştir. Başka bir deyişle, Kurul, nihai kararına kadarki süreçte Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. veya 9. maddesinde belirlenen koşullar ihlal edilmezse veya bu koşulların başvuru öncesinde ihlal edildiği tespit edilmezse, başvuru maddenin niteliğine göre ceza vermeyeceğini veya verilecek cezada indirim yapacağını önceden taahhüt etmektedir. Bu düzenlemeyle, başvuruda bulunanlar hukuki durumlarını önceden öğrenebilmekte, böylece güvence sağlanıp belirsizlik azaltılmaktadır.

(69) Kurulun bu kararı tarafların tüm savunmalarının alınmasından önce ihlalin varlığına hükmedilmesi anlamına gelmemektedir. Çünkü Kurulun, tarafların aksi beyanlarına rağmen nihai kararında ihlalin bulunmadığı sonucuna ulaşması mümkündür. Ayrıca Kurulun bu kararı, yalnızca pişmanlık başvurusunun usulüne uygun yapılmış olduğunun tespiti ve bağışıklığın veya indirimin ancak soruşturmanın tamamlanmasından sonra verilecek nihai kararda bir ihlalin saptanıp para cezasının gündeme gelmesi ve Yönetmelikte belirlenen koşulların bulunması halinde sağlanacağını teminatı niteliğindedir. Dolayısıyla bu karar, iddiaların ciddi ve yeterli bulunduğu dair soruşturma açma kararından farksızdır ve ihlalin Kurul tarafından önceden kabul edildiği anlamına gelmemektedir.

(70) Kurul, Kartel ve Yerinde İnceleme Destek Biriminin konuya ilişkin görüşünü de değerlendirerek, başvuruların Pişmanlık Yönetmeliğinden yararlanıp yararlanamayacağına karar verir.

(71) Pişmanlık Yönetmeliğinin 4. veya 7. maddesinin ikinci fıkrasından yararlanmak üzere yapılan başvurularda, Kurulun bu başvuruyu reddetmesi halinde, başvurunun Pişmanlık Yönetmeliğinin 5. veya 8. maddesi kapsamında değerlendirilmesinin istenmediği belirtilir ve

Kurul da bağışıklık sağlanamayacağı sonucuna ulaşırsa, başvuru sahibi sunduğu bilgi ve belgelerin iadesini talep edebilir. Pişmanlık Yönetmeliğinin 5. veya 8. maddesi kapsamında değerlendirilmesinin istenmediği belirtilirse başvuru sırası sayesinde kazanılan haklar yitirilir.

4.5. Soruşturmanın Tamamlanmasının Ardından Nihai Kararın Verilmesi

(72) Kurul, Kanunun ilgili hükümleri uyarınca soruşturmanın ve savunmaların tamamlanmasının ardından vereceği nihai kararda bir kartel saptarsa, Pişmanlık Yönetmeliğinin 4. veya 7. maddesi kapsamındakilere ceza uygulamayacak; 5. veya 8. maddesi kapsamındakilerin cezalarını ise, başvurunun tamamlanmasını müteakip başvuruda bulunanlara tebliğ edilen indirim aralığındaki asgari orandan az, azami orandan fazla olmayacak şekilde indirecektir. Kanunun 16. maddesinin altıncı fıkrası ile Yönetmeliğin 6. ve 9. maddelerinin yedinci fıkrası uyarınca, bu aralıklar içindeki nihai indirim oranının belirlenmesinde, işbirliğinin niteliği, etkinliği ve zamanlaması dikkate alınacaktır. Buna göre, soruşturmanın hangi aşamasında başvurulduğu, sunulan delillerin niteliği, kartelin kaç üyesi olduğu, bunlardan kaçının pişmanlıktan yararlanmak için başvurduğu gibi ölçütler önem arz edecektir. Dolayısıyla, *ceteris paribus* (diğer tüm durumlar sabitken), örneğin, bir kartele üye beş teşebbüsten beşinin de pişmanlık başvurusu yaptığı bir durumda Yönetmelik m.5/1(a) kapsamındaki teşebbüsün cezası yarısı oranında indirilebilir; buna karşılık iki teşebbüslü bir kartelde bu oran üçte bir olabilir.

(73) Kurul soruşturmanın tamamlanmasının ardından vereceği nihai kararda, soruşturma konusu davranışların kartel niteliği taşımadığı ancak Kanunun 4. maddesini ihlal ettiği ve bu nedenle para cezası verilmesi gerektiği sonucuna ulaşabilir. Böyle bir durumda Kurul konuyu Kanunun 16. maddesi çerçevesinde değerlendirecektir.

(74) Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. maddesinin altıncı fıkrasında, koşulların ihlal edilmesi veya başvuru konusu kartele taraf olan diğer teşebbüslerin ihlale zorlanmış olması nedeniyle para cezasından bağışıklığın kaybedildiği saptanırsa, ilgili teşebbüse verilecek cezanın üçte bir ile yarısı arasında indirilebileceği düzenlenmiştir. Örneğin, bağışıklık için başvuran teşebbüsün bir yöneticisinin, kartele taraf olan diğer teşebbüslerin yöneticilerine, şirketinin yapmış olduğu başvuru hakkında bilgi vermesi bağışıklığın kaybı ile sonuçlanabilir ancak ilgili teşebbüse verilen cezada, soruşturmaya sağladığı önemli katkılardan dolayı

indirim yapılabilir. Dolayısıyla anılan nedenlerden ötürü bağışıklık kaybedilse de, Pişmanlık Yönetmeliğinin genel gerekçesinde zikredildiği üzere, işbirliği yapanların, yapmayanlara göre dezavantajlı konuma düşmemesi esası uyarınca, Kurulun takdirine bağlı olarak cezalarda indirim yapılabilecektir.

(75) Yönetmeliğin 6. maddesinin altıncı fıkrasında bağışıklığın kaybedilmesi halinde, teşebbüsün ihlali kabul eden ve işbirliğinde bulunan yöneticileri ve çalışanlarına verilecek cezaların da üçte birden az olmamak kaydıyla indirilebileceği veya ceza verilmeyebileceği düzenlenmiştir. Bu hüküm, işbirliği yapan ve bağışıklığın kaybedilmesine sebebiyet vermeyenlerin dezavantajlı konuma düşmemesi gayesine yöneliktir. Dolayısıyla, Kurulun takdirine bağlı olarak, bu durumdaki yönetici ve çalışanlara ceza verilmeyebilecektir.

(76) Buna karşılık Kurum ile işbirliğinde bulunmayan yönetici ve çalışanların sayısı, teşebbüs içindeki konumları, ilgili teşebbüsün bu bireylerin işbirliğini sağlamak konusunda gösterdiği çaba gibi ölçütler çerçevesinde, teşebbüsün bağışıklıktan yararlanamayacağına ve cezalandırılmasına karar verilirse, teşebbüsün ihlali kabul etmeyen ve aktif işbirliğinde bulunmayan yönetici ve çalışanlarına da ceza verilebilir.

(77) Yönetmeliğin 9. maddesinin altıncı fıkrasında, başvuru konusu kartele taraf olan diğer teşebbüslerin ihlale zorlanmış olması nedeniyle bağışıklığın kaybedildiği saptanırsa, ilgili yönetici veya çalışana verilecek cezanın üçte birden az olmamak kaydıyla indirilebileceği belirtilmiş, buna karşılık diğer koşulların ihlal edilmesine ilişkin olarak 6. maddedekine benzer bir düzenleme yapılmamıştır.

(78) Para cezalarından indirime ilişkin 5. veya 8. madde çerçevesindeki başvurularda ise, 6. veya 9. maddenin birinci fıkrasında belirlenen koşulların ihlali, para cezalarından indirimden yararlanılamamasıyla sonuçlanabilecektir.

(79) Yönetmeliğin 6. ve 9. maddelerinin son fıkrasında, başvuruda bulunanlar tarafından sunulan bilgi ve belgelerin, koşulların ihlal edildiği saptansa bile, delil olarak kullanılabilmesi düzenlenmiştir.

(80) Yönetmeliğin 6. ve 9. maddelerinin son fıkrasında, pişmanlık başvurusunda bulunan bir teşebbüs, yönetici veya çalışanın 6. veya 9. maddede belirlenen koşulları ihlal

etmesinin, diğer teŖebbüsler ile yöneticiler ve çalışanlar bakımından herhangi bir hak doğurmayacağı da düzenlenmiştir. Başka bir deyişle, örneğin Yönetmeliğin 4. maddesi çerçevesinde başvuruda bulunan bir teŖebbüsün bağışıklıktan yararlanamaması, bu teŖebbüsün ardından başvuruda bulunan ve 5. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi çerçevesinde indirimden yararlanacak teŖebbüse bağışıklık sağlanması sonucunu doğurmayacaktır.

5. İLAVE İNDİRİM

(81) İlave indirim uygulaması, bir pazara yönelik soruşturmada bağışıklıktan yararlanması mümkün olmayanların, başka bir pazardaki kartele ilişkin olarak ilk sırada başvuruda bulunurlarsa, hem ikinci pazardaki kartelden dolayı bağışıklıktan yararlanması hem de ilk pazardaki kartelden kaynaklanan cezalarında ilave indirim yapılmasıdır.

(82) Bu çerçevede Ceza Yönetmeliğinin 7. maddesinin ikinci fıkrasında, “yürütölen bir soruşturmada Pişmanlık Yönetmeliğindeki para cezası verilmemesine ilişkin düzenlemeden yararlanamayan bir teŖebbüse verilecek cezanın, başka bir kartele ilişkin olarak Kurulun önaraştırma yapmaya karar vermesinden önce, Pişmanlık Yönetmeliğinin 6. maddesinde belirlenen bilgi ve belgeleri sunması halinde, dörtte bir oranında indirileceği; Pişmanlık Yönetmeliğinin para cezası verilmemesine ve verilecek cezalarda indirim yapılmasına ilişkin hükümlerinin saklı olduğu” düzenlenmiştir.